Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XIV — Reus Dissapte 2 de Septembre de 1899 — Núm. 3.355

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibrerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No 's retornan los originals encara que no 's publiquin.

Administració y Redacció
PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. . . . . . Ptas. 1
En provincias trimestre. . . . . » 3'50
Extranger y Ultramar. . . . . » 4
Anuncis, á preus convencionals.

Farmacia Serra

Oberta tota la nit

12 ANYS de continuadas curacions y d' una aceptació general, son las millors probas pera demostrar que 'l

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sía tota classe de. . . . . **TOS**

La que paga mès contribució de la provincia.

AGRICULTORS ALERTA

Visiteu lo magatzém de guanos de

A RIUDOMS

Massó y Ferrando

Guano classe superior.—Id. de peix.—Cascos d' arengada pera adops de las hortalissas.

Magatzém á Riudoms
y á Reus Vilá, núm. 3.

ELECTRA REUSENSE

Suministre de forsa ab ELECTRO-MOTOR

Aquesta Societat suministrará forsa motrís ab ELECTRO-MOTORS als industrials que ho solicitin.
Los Motors de corrent continua à la vegada que extraordinarias condicions d' economonía en lo *cost de compra y consum*, reuneixen las de *marxa silenciosa*, gran llimpiesa, espay reduhit y facilíssim maneig, ventatjas difícils d' obtenir ab altres sistemas. Tenen marxa senzillament variable y ab un simple moviment de palanca se regulan y cambian à voluntat, las velocitats mínima á máxima.
Los gastos d' oli pera son engrassament y sos desgasts, son tan insignificants, que poden en realitat considerarse com nuls.
En aquestas oficinas se facilitarán cuanta classe de datos sían necessaris.
Reus 9 Juny 1899.—Per la *Electra Reusense*, LO DIRECTOR.

RECORT ETERN

Pera 'l dia 2 de Novembre próxim, se venen

LAPIDAS MORTUORIAS

de marbre, de varias classes y colors, ab un

50 PER 100 DE REBAIXA

y 's gràban las inscripcions de las mateixas, en mate, relleu, dauradas, etc., etc., á meytat de preu. Gratis la colocacio en lo cementiri.

Taller de marbres de E. VILA

LLOVERA, 23.—REUS.—LLOVERA, 23.

NO CONFONDRES

Gran varietat en ximeneas, lavabos, fonts; picas de marbre á preus molt reduhits.

Secció doctrinal

Esplicacions

En Pí y Margall ha publicat, en lo darrer número del seu periódich, un article en lo que fa importants afirmacions respecte al catalanisme.

Creyém d' utilitat recullir aqueixas afirmacions y dir sobre ellas lo nostre pensament. Hi guanyará l' opinió pública, perque veurá, una vegada més, precisas y claras actituts y cosas que han semblat á alguns enredadas y foscas. Hi guanyará la nostra causa, puig tindrá un nou motiu pera donar relleu á l' esperit catalá. Hi guanyará, en fí, lo mateix Pí y Margall, perque, home de conciencia y de llealtat avans que tot, podrá rectificar observacions y conceptes erronis que té segurament de segona má, no haventlos pogut recullir y formar directament.

Fa en Pí una gran divisió entre 'l regionalisme y 'l catalanisme. Creu lo primer, modern y progressiu; lo segon, un poch atávich, ab la cara al passat, ab reclutament carlí, ab temperament egoista. Y tot aixó es un erro. Ho es perque regionalisme y catalanisme son, á Catalunya, poch menos que una mateixa cosa; perque 'l catalanisme es un conjunt d' elements y forsas, totas autonomistas, pero de distinta procedencia; un conjunt de matisos sense discrepancias en lo fonamental, pero ab varietat notoria en lo pue es secundari y de detall.

Lo catalanisme no es atávich, perque es modern; no es reaccionari, perque conté elements y agrupacions radicals y fins democráticas; no es egoista, perque vol lo bé dels altres pobles alhora que 'l propi. Es particularista, aixó es, treballa per ell, per Catalunya, entenent que aquesta es tasca prou gran pera tots los seus esforsos, pero desitjant que l' autonomía regni arreu dintre d' Espanya. Y es nacionalista, perque té la fonda convicció de que Catalunya, étnica, histórica y socialment, no es res més que una nacionalitat, ab fesonomía, ab virtualitat y ab forsa orgánica características y propias.

Y 'l catalanisme, aquest catalanisme efectiu, no es ni ha sigut may polaviejista ni s' acontentat ab retalls del seu programa. No hi ha pactat may ab en Polavieja: no ha dit may que s' obligués á arriar la bandera per rahó del establiment de la Diputació única y 'l concert económich. Ha dit per boca de la Junta Permanent de l' Unió, que si 's realisava qualsevol part del seu programa (lo concert económich, la Diputació única, etc.) treballaría pera arrelar lo nou estat de cosas y pera completarlo ab novas institucions y reformas, fins á fer efectiva l' integral autonomía catalana. Fos qui fos qui dongués aytals reformas, conservador ó radical, monárquich ó republicá, lo catalanisme consideraría com propia, no *la persona*, sino *la cosa*, no 'l *color polítich* del reformador, sino *la reforma mateixa*.

En Pí y Margall ho creu aixó del polaviejisme de tots ó d' alguns catalanistas. Si 'ns conegués á tots y d' aprop, per dintre, com se sol dir, se 'n riuría d' aqueixa llegenda. Perque es llegenda y res més. L' inventaren homes de molta suspicacia y migrada serietat; la divulgaren los lleugers d' aquí y de fora, los que 's deixan portar per las apariencias y las circunstancias, com las fullas dels arbres pel vent; li donaren cert cos discrepancias de procediment y conducta que nasqueren dins del catalanisme fa temps, peró que aparegueren á la superficie boy alhora que 'n Polavieja alsava bandera política.

Lligar aquesta bandera ab nosaltres era y es un erro. Com ho ha sigut més tart tildarnos de separatistas. Com ho será sempre dir que som altra cosa que catalanistas.

Las covinccions, dintre del catalanisme, no son fredas, sino vivíssimas y fermas. Las arrela cada dia l' experiencia de lo que passa á Espanya, la trista visió del enfonzament y decadencia d' aquest Estat, que quatre sigles han portat del bressol al cementiri. Avans de las guerras darreras, aqueixas conviccions eran sincerament professadas. ¿Cóm havían de decaure quan las desfetas han vingut á proclamar que ab la centralisació y 'l jacobinisme no 's va més que à la descomposició y á la mort?

Ja ho veu l' honorable Pí y Margall com no concorda ab la realitat lo seu article. Aquesta realitat arriba á n' ell desfigurada y quelcom malmesa. Peró pensém que sabrá véurela, home de seny y de cor qu' es y ha sigut sempre.

Li passa á n' ell, respecte á nosaltres, una cosa análoga á lo que li passa á n' el fill d' en Salmerón respecte al federalisme. Aquest es democrálich, es republicá, es avansat; peró en Salmerón fill lo creu terriblement «reaccionari». ¿Per qué? Senzillament, perque no 'l coneix. En Pí ens creu á n' els catalanistas reaccionaris, egoistas y puntals d' en Polavieja. ¿Per qué? Ras y curt: per lo mateix, perque no 'ns coneix.

Desitjém, donchs, que 'ns conegui. Per aixó li contestém. Home de veritat, aquí te tota la veritat.

Una nota catalanista

En lo Congrés Otologich de Londres

Cada sis anys los especialistas de las malaltías del órguen de la audició (otolechs) se reuneixen en Congrés internacional, assistinthi especialistas de tot lo mon. Lo primer Congrés otológich se va fer á Milán, lo segon á Basilea; lo tercer á Brusselas; lo quint á París, per motiu de la Exposició, pero fora de període, de modo que'l verdader quint fou á Florencia en 1895, y 'l sisè á Londres (1899).

Com que vaig tenir la honra d' assistir al Congrés de Brusselas, al de París y al de Florencia, los meus comprofessors inglesos, amichs que 'm coneixían d' aquellas capitals, me nombraren del Comité d' organisació del Congrés de Londres, encara que no pensava anarhi per ser massa lluny y per altres motius qee no venen al cas.

Pero, al Agost, sabent que cap company espanyol tenía intenció d' anar à Londres y tentme vergonya que la Espanya quedés oblidada com si fos morta en lo camp de la Ciencia, vaig fer lo sacrifici de representarla jo sol, impulsat per un sentiment d' honor y per un de curiositat y desitj de visitar la gran capital d' Inglaterra, y, encara més, per l' egoisme d' apendre cosas que las Universitats d' Espanya no ensenyan.

Confesso que Londres me va aturdir, me va assombrar, me va encantar, per lo rica, grandiosa y práctica en tot, y sobre tot en Ciencias médicas y en Hospitals que son verdaders palaus per son luxo y grandesa.

Lo Congrés, molt ben organisat, lo Museu Otológich, arreglat per los meus amichs C. A. Ballance y A. H. Cheatle en los salons del primer pis del «Royal College of Physicans and Surgeons», situat en l' hermosíssim «Victoria Embankment», fou una verdadera maravella de pessas anatómicas y patológicas repre-

sentadas per milers de preparacions naturals ó en cera, guix, grabats fotografías, etc., etc.

En quant á especialistas abundaren los inglesos, los francesos, los belgas, los italians y bastants d'altras nacions d' Europa y América. Fins hi hagué quatre doctors japonesos y dos del Indostan (de Bombay), á més de moltas *ladys* y moltas senyoras extranjeras de tot lo mon.

Apart las sessions científicas, hi hagué, com es de castúm, joyosos obsequis sobretot, y dinars en clubs y hôtels. Lo primer convit oficial va ser lo dinar ofert pel president Dr. Urban Pritchart (9 d' Agost) en lo gran saló «Banquets» del Hôtel Cecil (Strau). Quan lo «Toast Mäster» (ó mestre de ceremonias), colocat darrera del president, pega dos cops de martellet demunt de la taula pera imposar silenci á las 140 personas que, tot menjant los postres, omplían de remors políglotas lo gran saló, y digué á crits: «Ladys and gentlemens, lo president va á parlar!» se va fer un silenci solempne, poguentse sentir molt clar lo brindis presidencial.

Després, lo «Mäster» va tornar á donar los dos cops, dihent que 'l President desitjava sentir al doctor Politzer, (de Viena). Mes tart, ab igual fórmula, va obligar á parlar al Dr. Rohër (de Zurich), al Dr. Lucæ (de Berlín), al Dr. Grazzi (de Florencia), y després á mí. Mon brindis, mitj en francés y mitj en inglés, fou curt, limitantme á donar las gracias per l' acolliment obsequiós dels metjes de Londres y 'l bon éxit del Congrés.

Pero, en lo Banquet oficial del dia 11 d'Agost ofert per lo Comité inglés d' Organisadors als comprofessors extrangers y sas familias en la «White Hall Rooms» del «Hôtel Metrópole», quan lo «Mestre de de ceremonias» va pronunciar nom, vaig recordar que alguns doctors italians havían brindat en italià, y avans d' aixecarme vaig consultar rápidament ab lo catedrátich Lucæ, de Berlín, y ab Madame Havelaar, de Holanda, que ocupavan costats, respecte á si sería correcte parlar ab ma llengua pátria. Los dos me digueren que sí. Allavors vaig dir en alta veu: President, Ladyes et Gentlement *«I desire to speach with my catalan tanguage.* Ressoná un aplaudiment general ab lo que, més animat, diguí:

«Senyeras y Senyors:

»Soch fill d' una regió d' Espanya anomenada Catalunya que te idioma propi, idioma matern ab lo qual »ara parlo. Mols de vosaltres coneixeu Barcelona, ma »pátria, y coneixeu Catalunya, tros d' Espanya en lo »qual la vida industrial, intelectual y de comers te »més forsa que en altras provincias. Catalunya desitja, »fa llarch temps, equipararse á las nacions més avan»sadas, y per aixó vos estima y vos aprecia y procura »imitarvos, donant ample hostatje á las companyías »inglesas que 'ns han importat grans avensos en fábri»cas, carrils y tramvías eléctrichs.

»Mes la ciencia médica va atrassada en nostras »Universitats, per l' ensopiment de nostres goberns y »las desgracias y pérduas causadas per una guerra »boja quals resultats encara 'ns aclaparan. Los emi»nents cirurgians espanyols se vegeren obligats á ferse »eminents, estudiant á Inglaterra ó á Alemania, sense »recursos ni subvencions del Estat... y jo desitjo que »aixó s' acabi, perque á Catalunya tením fé, ardor y »entussiasme per enderrocar tot lo vell y posarnos á la »alsada vostra, gracias á haver instituhit Universitats »autónomas, desideratum manifestat per molts com»profesors en l' Ateneu Barceloní.

»Espanya, nació malalta y abatuda, s' aixecará al »impuls d' un jovent ansiós de progrés y de saber, »seguint lo moviment catalanista, que li donarà l' »exemple.

»Per aixó, jo no he vingut á aquest Congrés á fer »de mestre, sino d' humil estudiant, aprenent lo que »aquí s' ensenya y s' aprén degut á vostres colossals »Museus y magnífichs Hospitals y doctíssims profes»sors; perque quan arribi l' hora d' implantar las re»formas de la Ensenyansa superior, puga jo contribu»hir á Catalunya á mostrar com han de ferse las cosas, »al menos imitant, com se pugui, lo molt profitós que »én aquesta terra he vist tan gran, que ara, comparat »ab lo rutinari d' aquella, resulta molt petit lo que á »Espanya sembla grós.

»Ab aqueixa esperansa y noble desitj de mon cor »catalá, brindo per los companys de totas las nacions »aquí representadas, senyors y senyoras, per lo presi»dent y sa distingida familia y per la gran Inglaterra, »à la qual saludo en nom de Catalunya!».

Los metjes italians digueren que *may havían entès tan clar l' espanyol* (es perqué 'l catalá es més samblant al italiá). Pero 'ls demés no crech que m' entenguessin de res, igual que si 'ls hagués parlat castellá. La elegantíssima amiga Mis Pritchard, senyoreta tan jove com distingida, me pregá de posarli un resúm de mon petit discurs en francés per traduhirlo ella en inglés y llegirlo á son pare, 'l doctor Pritchard, President.

Lo banquet s' acabá cantant tothom l' himne «God save to Queen», ab acompanyament de la orquesta situada en un palco de la gran sala y animat ab la calor del alé de 150 convidats que havían begut algunas copas de «Chateau Paveil Margaux, de Irroy's Carte d' Or, Extra 1892» y de «Robello Valentes, 1854, Oporto», durant los postres.

DOCTOR LLUIS SUÑÉ.

Agost, 1899.

Desé Certámen Literari d' Olot

VEREDICTE

Flor natural. Núm. 133. Las montanyas blavas.—Accéssits, 134 L' estrella dels reys, lema; Fragment, 113, El darrer cant, lema: Ars longa.

Premi del Ilm. Ajuntament, 106, La Mare Patria, lema: Almá mater.

Premi del Excm. senyor Marqués de Camps, 35. L' arbre de la patria, lema: A las Agrupacions catalanistas.—Accéssit, 59. Tot per la Patria, lema: Rondalla.

Premi de «El Arte Cristiano», 110, El Christ del Consistori, lema: In hoc signo vincis.—Accéssit 59, A la mort de Jesús, lema: Flor d' amor.

Premi de don Marián Vayreda. 146, Nuvia, lema Per molts anys.—Accéssit, 65, L' aucell y l' ona, lema: Comparansa.

Premi de don Joseph Berga y Boada, 17. Goigs de Ntra. Sra. del Tura, lema: Regina dels Olotins.—Accéssit Goigs de Nostra Senyora del Tura, advocada y protectora de la vila d' Olot, lema. De la comarca olotina, sou la joya més divina.

Premi de don Ramón de P. Perrer, 127, La Reina del bosch, lema: Idili.—Accéssit. 56, L' ultima rosa, lema: Plany de mare.

Premi musical, de don Joseph Berga. 148. El Serafí d' Ausona, lema: Charitas—Accéssits. 60. Montanya amunt, lema: Natura. 147. La cansó d' un traginer, lema: Recort del Montseny.

Els altres premis no s' adjudican.

Lo President, Martí Genís; el vis-president, doctor Mariàn Serra y Esturi, Pbre; vocals, Ramón Masifern, y Joseph Soler: lo secretari, Celestí Devesa.

***

La repartició de premis tindrá lloch lo diumenge, 10 Septembre, á las deu del matí.

CRÓNICA

Observacions Meteorológicas

del dia 1 de Setembre de 1899

FACILITADAS PER D. RAMON GISPERT

Horas d'observació	Barómetre aneroide	Grau d'humitat	Pluja en 24 horas	Aigua evap. en24 h.	Estat del cel	Observ. particular
9 m.	754	92	‘	4'1	Ras	
3 t.	754	95				

Horas d'observació	TEMPERATURAS Máxima	Minim.	Ter. tip.	VENTS direcci.	NUVOLS classe	can.
9 m.	Sol. 40	20	25	S.	Cumul	0'4
3 t.	Sombra 32		30	S.		0'4

Sessió del Ajuntament

De segona convocatoria fou la que ahir celebrá nostre Exm. Ajuntament baix la presidencia del Alcalde accidental senyor Briansó y ab assistencia dels regidors senyors Navás, Vallvé, Jordana Olivé, Aguadé, Artés, Vergés, Güell, Sedó, Muñoa y Quer.

Quedá aprobada l' acta de la sessió anterior ab una esmena del senyor Navás.

Se llegeix una comunicació del alcalde D. Pau Font de Rubinat dihent que mentres disfruti la llicencia que li concedí l' Ajuntament queda encarregat de la Alcaldía lo senyor Briansó.

Lo senyor Briansó diu que mentres regenti la Alcaldía estará á las ordres dels senyors regidors.

Passá á la secció de Foment una instancia solicitant autorisació pera construhir una valla en un hort de D. Joan Arbonés.

Fou aprobada la subasta pera la llimpiesa dels carrers á favor de D. J. Cort Rull.

S' acordá pagar lo títul de batxiller á D. Càmilo Odena.

Foren aprobadas las solicituts de D. G. Ferraté y D.ª Dolors Planas.

Se llegeix una instancia referent á un acort de la secció de Foment sobre l' arreglo del pont de «Calderons».

Lo senyor Jordana demana que primer vingui lo pressupost de gastos.

La alcaldía promet enterarsen.

Queda per 8 dias demunt la taula un dictamen d' Instrucció Pùblica.

Passa á la informació del senyor Síndich una instancia de D. Anton Aulesti.

Aprobat lo dictamen á la solicitut del Sr. Coca.

Se llegeix una exposició de la secció de Foment pera que 'l senyor Enginyer industrial miri si la instalació dels aparatos eléctrichs que 's colocaràn en la plassa de la Constitució estará ben feta.

S' aproba un dictamen de la secció d' Hisenda arrendant al senyor Aparici per l preu de 40 pessetas y per 10 anys los terrenos en que té instalat lo criadero de plantas en lo passeig de la Boca de la mina.

S' aprobaren varis comptes de particulars.

Lo senyor Vergés proposa la creació de dos metjes titulars que passin visitas domiciliarias á las classes menesterosas que 'ls necessitin, ja que dias enderrera morí un home sense haver rebut los auxilis de la medicina per falta de diners y havershi negat un metje d' aquesta ciutat.

Passá aquesta proposició á las seccions d' Hisenda y Beneficencia.

Lo senyor Briansó pronuncia algunas paraulas en defensa de la classe médica de Reus.

Lo senyor Navàs demana que ja que aviat s' havían d' obrir las escolas públichs se tingués en compte un acort del Ajuntament.

Lo senyor Briansó diu que la secció de Beneficencia ha acordat obrirlas lo dia 11 de Setembre y que 's tindrá present lo dit pel senyor Navás.

Lo senyor Sedó pregunta si 'ls comptes que están aprobats, pero no pagats, poden esmenarse.

Lo senyor Briansó diu que de moment no pot contestarli.

Lo senyor Sedó diu que ho pregunta perque alguns comptes de Beneficencia ostentan las mercaderías uns preus molt més elevats que 'ls que s' expendeixen al públich haventhi mesos del any que l' aument arriba á un 20 per cent.

Lo senyor Vergés s' encarrega de veurers ab l' abasteixedor del pá, que es la mercadería á que 's refería 'l senyor Sedó, pera tractar aquest assumpto.

Lo senyor Sedó se queixa del servey de la guardia rural.

Lo senyor Quer diu que 'l senyor Sotorra, comptador Municipal, li ha dit que renunciava à las 1500 pessetas que la lley li senyala.

S' acordá donarli las gracias y en compensació rellevarlo del tant per cent que també la lley li senyala.

Lo senyor Güell diu que es necessari que 's cumpleixi l' acort de la construcció d' un pas adoquinat desde 'l camí de Riudoms al tráspàs del matadero.

Lo senyor Aguadé li dona algunas esplicacions sobre 'l particular.

Per algunas indicacions del senyor Quer l' Ajuntament quedá reunit en sessió secreta.

—

Cridém la atenció dels pastors de nostra ciutat pera que 's fassin cárrech del edicte de la Alcaldía que publiquém avuy y procurin cumplir las disposicions que mana 'l citat R. D. donchs tením entés que la Alcaldía vetllant per la salut se proposa fer cumplir aquestas disposicions.

—

Al terminar la sessió que ahir celebrá l' Excelentíssim Ajuntament, aquest seguí reunit en sessió secreta, acordant enviessin á buscar tot seguit al M. I. Sr. Alcalde D. Pau Font de Rubinat, qui precisament, ahir mateix se proposava comensar en l' ús de la llicencia que en la sessió anterior se li concedí á prechs seus.

Molt grave havía de ser l' assumpto pera pendre tan radical determinació.

Esperém que s' hi fasri llum pera ocuparsen en la forma que 's mereixi.

—

Hem rebut una atenta invitació del senyor Gobernador civil de la provincia, convidantnos á que l' acompanyém á la professó de la Cinta que diumenge s' efectuará á Tortosa y en la qual te confiat lo Pendó principal.

—

¡Caramba y ab *Las Circunstancias*!

Suposar que podém confondre algún poble d' Espanya ab la Illas Británicas es lo *summum* del saber y de la inteligencia.

Lo colega de qui prenguerem la noticia pera l' article de fondo d' ans d' ahir deya *Valencia* á secas y no era encara tan aixut com lo seu suelto.

—

Ab motiu d' una pregunta y varias consideracions que 'l senyor Sedó se permeté fer en la sessió del Ajuntament, sobre 'ls comptes d' alguns industrials, lo senyor Vergés ho aclará dihent que era 'l pastisser.

¿N' está ben segur lo senyor Vergés que 'l senyor Sedó se refería solsament al pastisser?

—

Recomaném al municipal de punt en la plassa de Prím, vigili un poch més del que ho fá, puig ahir á las deu de la nit hora en que aquella plassa 's veu més concorreguda hi vegerem un subjecte que 's desahogava *fent aiguas* al peu mateix del monument.

—

La important casa comercial Santasusana de Barcelona ha tingut la plausible idea de fer una nova edició del nostre himne nacional «Els Segadors» reduhit per piano pel mestre Marraco (Fill), quins exemplars regala á sos favoreixedors y compradors.

Felicitém de tot cor á la casa Santasusana ja que demostran son entussiasme per nostra santa causa popularisant los cants que han d' arrelarse al cor de tots los catalans que no han renegat de sa patria.

—

Diu «La Estafeta» que fins á últims d' aquest mes ó á primers del mes entrant no comensarán segurament las negociacions pera un nou conveni sobre 'l 4 per 100 exterior estampillat.

Afegeix que pera durlas á cap serán nombrats probablement dos silvelins, en calitat de financiers quins noms reservém fins que 'l Consell de ministres acordi conferirloshi la delegació del Gobern espanyol.

En efecte, es de suposar que pera aqueixa época 's tracti de negociejar ab los extrangers que posseheix deute exterior la aceptació del impost establert, y allavors se determinará quins han d'entaular la negociació.

—

La Direcció general de Contribucions directas ha ordenat que 's posin en coneixement dels preceptors del Estat, tant de las classes activas com passivas, partícipes de cargas de justicia y demés funcionaris ó jornalers en cualsevol forma percibeixin sos habers, que deuhen fer las declaracions ab tots los requisits necessaris, es á dir. que además del sou deuhen posar lo que pagan de contribució directa y lloguers de casa, ben entés de que si aixís no ho fan, incurrirán en las responsabilitats que determinan los articles 40 y 41 de l' instrucció de 27 de Maig de 1894, devent los habilitats ó pagadors demanárloshi las oportunas declaracions firmadas, que deurán presentar durant los primers quinze dias del período de recaudació voluntaria del impost.

—

Los detalls que publica la prempsa americána del huracá que á mitjans d' Agost va assolar á Puerto Rico son horrorosos. Lo número de víctimas es difícil d' apreciar. Los rius sortiren de mare, arrastrant á la

mar milers de persones que no figuran en la relació de las víctimas identificadas.

A Ponce foren enterradas lo 18 d' Agost 544 personas. A Aibonito hi ha 1.228 casas del tot destruhidas y 80 cadavres. A Juana Días, 105 morts y molts ferits. A Naranjito, 20 morts. A Caguey, 90. A Jabucos, 80. A Arecibo, 207; pero 'l número de desapareguts s' acosta á mil. Los rius Manati y Arecibo inundoren la població á mitja nit y arrastraren á la mar á centas de personas. Naguabo, Aguada, Guanyanilla, Comercio, Manuabo y molts altres poblats han desaparegut, sense que quedi cap rastre de la seva existencia. A Humacao, Utrado y Jayuga no queda casi cap edifici dret, y 'ls habitants que s' han salvat s' han refugiat en los boscos, fugint de la inundació. De Corazal ne quedará solzament part de las parets laterals de la iglesia, que era d' obra. A Guayama hi ha 265 casas destruhidas, 172 á mitj destruhir y 204 molt málmesas. A tota la isla 's troban á mils las personas faltadas d' abrich y d' aliment. A Mayagüez lo poble prengué per assalt la goleta «Concepción» pera trasladarse á Santo Domingo ó á Haiti d' aliments. Lo barco se 'n va anar á la costa ab 200 fugitius, molts dels quals s' ofegaren.

Las pérduas las aprecia l' «Herald» en 75 milions de duros, tenint en compte que fins dintre de tres anys no 's podrá fer cap cullita de café, perque tots los cafetals están totalment destruhits.

Lo capitá d' un vapor ha trobat á 15 millas de San Juan de Puerto Rico numerosos cadávers surant á la mar. A Mayagüez, un escuadró de caballería defensa als pochs pagesos que tenen alguna fruyta per portar á vendre á la població, perque grans grupos de gent afamada assaltan á tothom que porta provisions. Los alcaldes diuhen que no tenen recursos ab que atendre á las necessitats més apremiants. Lo governador general se limita á dirigir telegramas á Mac-Kinley demanant auxilis inmediats.

—

Contra los que sostenen que 'l «sport» ciclista passá de moda, podém citárloshi que en l' Ajuntament de Berlín, hi ha inscrits 128.000 individuos que tenen bicicleta y per son ús pagan un march anyalment de contribució.

—

Ahir devía designar lo ministre de la Guerra lo número de homes que cada zona deu donar pera 'l reemplás del Exército y de la Marina.

—

Avuy es esperat al port de Barcelona lo vapor correo «Alicante», procedent de Filipinas. Entre 'l passatje militar que conduheix, figura 'l destacament de Baler, que s' ha fe célebre. Se creu que dit barco fondejará de deu á dotze del matí.

—

Sa Santetat lo Papa Lleó XIII ha otorgat la creu de caballer de la ordre pontificia de Sant Gregori 'l Magne al alcalde de Sarriá D. Ramón Miralles y Vilalta.

—

Los inglesos prefereixen lo bestiar caballar y mular espanyol al de qualsevol altra nació.

Ara 's proposa lo Gobern d' Inglaterra adquirir á Espanya 700 caballs y 1.000 matxos ab destí á sas possessions del Africa del Sur.

—

Llegím en un periódich barceloní:

«Un subjecte, que arribá ahir al matí, ab objecte de fer compras en aquesta ciutat, s' instalá en una casa del carrer de Lleó, en ahont tenía un *amich* en calitat de dispeser; més al aixecarse al dia següent, se trobá á faltar la cantitat de 4.000 pessetas y que son *amich* s' havía escapat, ignorantse son paradero.

Del fet se doná compte al jutjat.

—

Lo recaudat ahir en la Administració de Consums d' aquesta ciutat per diferentas especies, puja á pessetas 949'97.

Secció oficial

Alcaldía Constitucional de la ciutat de Reus

Previnch als venedors de llet de vaca y de cabra en aquesta ciutat que dintre 'l plasso d' un mes s' ajustin á las prescripcions del Reglament de 8 d' Agost de 1868 apercebintlos que de lo contrari los hi imposaré la corresponent multa y manaré tancar sos establiments, tot sens perjudici de la responsabilitat criminal en que poguessin incorre.

Reus 1 de Septembre de 1899.—L' Alcalde, Pau Font de Rubinat.

—

Registre civil

del dia 31 d' Agost 1899

Naixements

Cap.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

María March Cabré, 70 anys, Passatje de Sardá, 7.

Secció religiosa

Sant d' avuy.—Sant Antolín.

Sant de demá.—Nostra Senyora de la Cinta.

—

Secció comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del dia 31

De Amberes y esc. en 12 dias, v. inglés Pinta, de 920 ts., ab trànzit, consignat als senyors Mac-Andrews y C.ª

De Barcelona en 6 horas, v. Sagunto, de 345 toneladas, ab tranzit, consignat á D. Anton Mas.

De Marsella y esc. en 3 dias, v. Cabo Quejo, de 1.213 ts., ab efectes, consignat á D. Marián Peres.

De Barcelona en 6 horas v. Julián, de 593 ts., ab tránzit, consignat als senyors Fills de Benigno Lopez.

Despatxadas

Pera Torredembarra, llaut Isabel, en lastre.
Pera Bilbao y esc. v. Cabo Quejo, ab efectes.
Pera Bilbao y esc., v. Julian, ab efectes.
Pera Málaga y esc. v. Sagunto, ab efectes.
Pera Londres y esc. v. inglés Pinta, ab efectes.

—

Bolsí de Reus

CARRER MONTEROLS, NÚMERO 27

Cotisació á Barcelona á las 4 de la tarde del día d' ahir.

Interior	63'28	Cubas del 86	71'37
Orenses	11'35	Cubas del 90	59'37
S. Juan	'	Aduanas	'
Norts	49'65	Ob. 5 0[0 Almensa	'
Fransas	42'60	Id. 3 0[0 Fransa	'
Filipinas	'		
PARIS			
Exterior	61'40	Norts	'
GIROS			
París	23'30	Londres	31'12

Se reben órdres pera operacions de Bolsa. Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas d' or de tots los paíssos.

—

J. Marsans Rof

Representant: JOAQUIM SOÇIATS

CARRER SANTA AGNA, 26.—REUS

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	63'27	Aduanas	'
Exterior	'	Norts	49'70
Amortisable	'	Fransas	42'55
Cubas 1896	71'37	Orenses	11'45
Cubas 1890	59'37	Obs. 6 0[0 Fransa	'
Exterior París	61'45	Id. 3 0[0 »	43'
GIROS			
París	23'30	Londres	31'12

—

Cambis corrents

en lo dia d' ahir donats per la Junta Sindical del Colegi de Corredors de Comer- de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper
Londres 90 dias fetxa.	'	'	'
» dias vista	'	'	'
» »	'	'	'
París 90 dias fetxa	'	'	'
París vista	'	'	23'30
Marsella 60 dias vista	'	'	'

VALORS LOCALS	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.	625		
Industrial Farinera	550		
Banch de Reus de Descomptes y Prestams		600	
Manufacturera de Algodón	100	110	
Companyía Reusense de Tranvias			
Companyía Reusense de Tranvías privilegiadas de cinch per 100	150		

Anuncis particulars

COLEGI DE SANT PERE DE REUS

DIRIGIT PER

PARES RELIGIOSOS

FILLS DE LA SAGRADA FAMILIA

Aquest Colegi admet pera la ensenyansa, alumnos interns, á mitja pensió, recomenats y externs regintse per las següents condicions.

Tota pensió, 45 pessetas.—Mitja pensió, 30 ptas. y Recomenats, 5 ptas.

Los preus generals d' ensenyansa son:

Per cada assignatura de segona ensenyansa, 5 pessetas.—Per id. id. de Comers, 5 ptas.—Classe Superior, 5 ptas.—Id. Elemental 3 ptas.—Id. Párvuls, 2 ptas.

Classes d' adorno.—Solfeig y piano, 5 ptas.—Dibuix, 3 ptas.—Pintura, 4.—Gimnasia, 3 ptas.

Resultat obtingut en los exámens de 2.ª ensenyansa del present curs acadèmich en l' Institut d' aquesta

Sobressalients, 27.—Notables, 37.—Bons, 24.—Aprobats, 33.—Suspensos, 0.

Premis y mencions obtingudas en las oposicions

Premi d' Historia Universal, Francisco Olives Simó.—Id. d' Aritmética y Comptabilitat, Miquel Domingo Bonet.—Menció de Física y Química, Joseph María Sastre Piqué.—Id. de Agricultura. Francisco Casals Boix.—Id. de Historia Universal, Joseph Domenech Amposta.—Id. de Geografía, Miquel Domingo Bonet.—Id. de Geometría, Joseph Domenech Amposta.—Id de Religió, Manuel Bartomeu Segimon.

Alumnos que han obtingut lo grau de Batxiller

Ricardo Boquer Agulló, Francisco Casals Boix, Francisco Naranjo Llevaría, Rafel García Trujillo, Joseph Güell Armadá, Joseph Ferrer Pascual, Francisco Just Crivillé y Julio Pascual Bargalló.

Lo dia primer de Septembre quedarán obertas las classes preparatorias pera la segona ensenyansa y comers.

Reus 24 d' Agost de 1899.—Lo P. Director.

Utensilis pera escolas

Se venen, junt ó per separat, per un preu sumament reduhit.

Consisteixen en un escriptori de forma semicircular ab sa corresponent tarima, varias taulas, pissarras, tinters, mapas, quadros, etc., etc., tot en molt bon estat.

Informarán carrer del Hospital, número 5, principal.—Reus.

COLEGI DE D.ª MAGDALENA MARTORELL

baix l' advocació de la

Inmaculada Concepció de Maria

Lo 15 del present mes quedarán obertas las classes corresponents á 1ª Instrucció primaria, elemental y superior, aixís com las referents á 1ª ensenyansa de tota classe de labors y la de cosit de roba blanca. Hi haurá també classes de Música, Dibuix y Francés.

Ditas ensenyansas estarán regentadas per la professora superior D.ª Angelá Maleras.

LA ELECTRA REUSENSE

Per rahons fàcils de compendre, la societat «Gas Reusense» acaba de ficsar preus inverossímils al fluit eléctrich, que en plasso més ó menos llarch se proposa servir als seus futurs abonats. Aquest acort del Gas Reusense» donará com á inmediat resultat la anulació del fluit gás en aquesta ciutat y sa substitució per lo fluit eléctrich. Comprenentho aixís nostra Societat, sa proposa ampliar considerablement y desde ara la nova instalació que está portant á cap en aquestos moments á fi de servir en breu plasso las demandas que indubtablement, ha de rebre del públich reusench y á las que atendrá per torn rigurós.

Apesar de que 'ls preus que 'l «Gas Reusense» fisca á sa última tarifa son exageradament baixos, «La Electra» los acepta desde ara y en lo moment que l' seu contrincant dongui un servey regular d' alumbrat eléctrich, nostra Societat establirá pera 'ls seus abonats los preus segŭents:

		Ptas.
Una làmpara incandescent de	*5 bujías*	*1'25*
" " "	*de 10 "*	*1'75*
" " "	*de 16 "*	*2'50*
" " "	*de 25 "*	*3'75*
Preu del kilowat, hora.		*0'50*

En quant á las instalacions se fan desde avuy en iguals condicions que l' altra empresa.

Ab lo favor que 'l públich nos dispensa res temèm, se 'ns porta á la lluyta, á ella aném ab la tranquilitat del qui no la ha provocat devent solzament fer una manifestació: lo públich trobará sempre en la «Electra Reusense» la millor salvaguardia dels seus interessos.

Reus 2 Maig de 1899.—Per la «Electra Reusense»

Lo Director.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.

Telégramas

Madrid 1.

En lo Consell de ministres de demá se tractará ab preferancia del assumpto relatiu als Astillers del Nervión.

—La comissió de metjes catalans composta dels doctors Ferrán, Vinyas y Grau que marxan á Oporto á estudiar lo desenrrotllo de la peste, permaneix á Madrid esperant cartas de recomendació pera 'l cónsul d' Espanya á Oporto.

Lo director general de Sanitat ha dispensat carinyosa acullida als referits doctors, aplaudint la decisió del Ajuntament de Barcelona.

—Ha sortit de San Sebastián pera Madrid lo ministre de Marina.

Lo senyor Silvela ha aplaudit las declaracions del general Martínez Campos.

—Diuhen de Saragossa que 'ls carnicers amenassen declararse en vaga si no s' até á las sevas reclamacions.

Probablement l' assumpto tindrá satisfactoria solució.

—La recepció diplomática que s' ha celebrat en lo ministeri d' Estat s' ha vist poch concorreguda.

Lo senyor Silvela ha informat als assistents al acte lo desenrrotllo de la peste bubónica.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

Servey dels trens de viatjers

De Mora á Reus

SORTIDA		ARRIBADA
4'19 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	7'54 m.
5'45 m.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe.........	7'01 m.
8'41 m.	tren mercancías cotxes de 2.ª y 3.ª classe	12'31 t.
12'02 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	1'53 t.
5'23 t.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	8'48 n.

De Reus á Mora

SORTDA		ARRIBADA
7'01 m.	tren de mercancías ab cotxes de 3.ª classe	9'49 m
1'26 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	3'14 t.
3'28 t.	tren de mercancías ab cotxes do 3.ª classe	6'29 t.
7'03 n.	tren de id. ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	10'06 n.
9'23 n.	tren exprés ab cotxés de 1.ª classe........	10'31 n.

De Reus á Barcelona

SORTIDA		ARRIBADA	
4'43 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe (1)	8'22 m.	Línea Vilanova
4'43 m.	» » » » » »	9'41 m.	» Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe.......	9'21 m.	
1'01 t.	tren de mercancías ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	7'34 n.	
1'59 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª clase.....	5'08 t.	
6'35 t.	tren mixto ab cotxes de 2.ª classe (2).	10'13 n.	

De Barcelona á Reus

SORTIDA		ARRIBADA	
5'25 m.	tren mixto ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe (3)	10'17 m.	Línea Vilafranca
9'51 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	1'01 t.	
11'15 m.	tren mercancías ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe	6'35 t.	
1'55 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª, 2.ª y 3.ª classe	5'31 t.	
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe:	9'15 n.	

Reus 1 de Juliol de 1899.

(1) Trasbort á Sant Vicens.
(2) Idem á Roda y Sant Vicens.
(3) Idem á Sant Vicens y Roda.

Llibre important

CARTILLA RÚSTICA

PER US DELS PLANTADORS

DE

Vinyas Àmericanas

Aquest llibre, conforme lo seu nom indica, es de gran interés actualment á tots los pagesos y propietaris de vinyas, tota vegada que en éll á més de donarse compte dels importants temas que foren objecte de discussió en lo congrés que se celebrá en Sant Sadurní de Noya, s' hi troban esplicadas ab claretat totas aquellas operacions y cuydados que indispensablement requereix lo cultiu del nou cep americá, entre altres: **multiplicació y plantació de la nova vinya; empelt; poda, y alseda dels ceps y manera de cuydarlos; verdader modo de espampolar y de abonar y femar las vinyas, etc.; etc.**; seguit d' altres no menos importants datos molt dignes de tenirse en compte sobre la manera de conduhir la verema, modo d' obtenir bons vins negres, blanchs y rosats, y cuydados de que deuhen ser objecte los cellers; segons instruccions que al objecte donan los mès práctichs é inteligents viticultors d' Espanya y Fransa; tot ab lo fi d' obtenir lo millor rendiment possible del ví, pera que puga compensar los costosos sacrificis que requereix la plantació de la nova vinya.

Forma aquest llibre un volúm en octau de més de 100 páginas en bon paper y clara impresió, enquadernat á la holandesa y 's ven en aquesta Imprenta, al preu de **UNA PESSETA**.

Institut de segona ensenyansa de Reus

La matrícula ordinaria pera 'l vinent curs académich de 1899 á 1900, quedará oberta en la Secretaría d' aquest Institut desde 'l 15 al 30 del vinent mes de Setembre de nou á dotze del matí.

Lo período de matrícula extraordinaria compendrá desde 'l primer al 31 del següent Octubre, devent los alumnos satisfer dobles drets dels senyalats pera la matrícula ordinaria.

Los alumnos satisfarán vuyt pessetas per cada assignaura, los sellos móvils necessaris y 'ls corresponents al impost tranzitori de 20 per 100 sobre l' import total de la matrícula de cada alumno. Satisfarán ademés duas pessetas cincuanta céntims per drets d' inscripció.

Los alumnos que han de cursar lo primer y segon any, abonarán los drets de matrícula per grupos de tres assignaturas.

Los alumnos majors de 14 anys d' edat presentarán al temps d' inscriurers, la cédula personal y 'ls que ingréssin per primera vegada, presentarán també sa partida de naixement.

Pera esser admés á cursar la segona ensenyansa, l' aspirant necessitará acreditar haver cumplert deu anys de edat.

Los examens extraordinaris y d' ingrés se verificarán dins de la segona quinzena del vinent mes de Setembre, anunciantse ab la deguda anticipació en lo tauló d'Edictes del Establiment.

Lo que d' ordre del M. I. Sr. Director se fa puqlich pera general côneixement.

Reus 19 d' Agost de 1899.—Lo Secretari, Joan de Deu Carreras.

Ferrocarril económich de Reus á Salou

Servey de trens que regirá desde primer de Septembre de de 1899.

Sortidas de Reus.—4'10, 5'45, 9'00 matí, 12'35, 2'32, 3'56, 5'20 y 6'44 tarde.

Sortidas de Salou.—4'56, 7'21 y 10'49 matí, tarde 1'45, 3'15, 4'30, 6'03 y 7'25.

Las horas se regirán per lo meridiá de Madrid.

Reus 28 d' Agost de 1899.

Societat general de transports maritims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Septembre de 1899

Línea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirá de Barcelona lo dia 21 de Septembre directament pera Montevideo y Buenos-Aires lo magnífich y rápit vapor francés

ESPAGNE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortirán de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos-Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo dia 11 de Septembre lo vapor Aquitaine
lo dia 27 de " "

Consignataris á Barcelona, RIPOL y C.ª, Plassa de Palacio.—Barcelona.

PERA ADOB DE TOTAS LAS CULLITAS Y CULTIUS

INDISPENSABLE Y DE EXCELENTS RENDIMENTS

LO COMBINAT EMPLÈO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COM ADOB FOSFATAT

GARANTIZADAS PURAS — SOLUBLES AL CITRAT

Lo més económich, lo més eficás, lo mes durader

SALES DE STASSFURT

COM ADOB POTASSICH

EN LAS FORMAS DE

SULFAT DE POTASSA, CLORURO DE POTASSA

SALS CALZINADAS RICAS EN SULFAT DE POTASSA,

KAINITA, ETC:

baix garantía del Sindicat de ventes de STASSFURT.

NITRAT DE SOSA

ADOB AZOAT

DE GRADUACIO GARANTIDA DE 15 1|2 A 16 0|0 AZOE Y D' EFECTES RAPITS Y SEGURS

Dirigirse pera prospectes é informes sobre l' empleo

A D. OTTO MEDEM.—VALENCIA